

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

11 Quid hæretici in ieiunio Catholicorum reprehendant, & eorum brevis
refutatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

ieiunium, vt à Domino intelligentiam impetraret, vt refertur in vitæ ipsius Historia.

76
8. Est meritorium.
O⁸taud, Est meritorium mercedis apud Deum etiam vitæ æternæ, Matth. 6. *Tu autem cum iuinias, unge caput tuum, & faciem tuam lava, ne videaris hominibus ieiunans, sed Patri tuo, qui est in abscondito: & Pater tuus, qui est in abscondito, reddet tibi;* nimirum mercedem cælestem, de qua mox subdit, *Theſaurizate vobis theſauros in celo, &c.* Ieremiæ 35. Rechabitis, quod obediuiſſent patri in abſtinentia vini, & mansione in tabernaculis, promittitur luculenta merces; nimirum vt non deficiat ex ſtirpe eorum ſtans in conſpectu Domini cunctis diebus. Denique, eſſe meritorium, eſt commune omnibus operibus bonis, in ſtatu gratiæ factis; vt orationi & eleemoſynæ, vt ex Scripturis conſtat, quibus virtus orationis & eleemoſynæ commendatur: ergo etiam ieiunio; eſt enim opus bonum, & commendatur cum ceteris Tob. 12. *Bona eſt oratio cum ieiunio & eleemoſyna, magis quàm theſauros auri recondere.*

Ex his patet, quantum bonum ſit ieiunium.

Porro has & alias commoditates quidam Patres conſertim expreſſere, vt ſimul menti propoſitæ magis alliciant. Baſilius Oratione 1. *Ieiunium Prophetas generat, potentibus robur addit. Ieiunium legumlatoribus ſubmiſtrat ſapientiam, bona anime cuſtodia, corpori iutus conuictor, armatura fortiter bellantibus, athletis exercitatio, hoc tentationes depellit, hoc ungit ad pietatem, vigilia familiaris comes, ſobrietatis architectus, in bellis addit fortitudinem, in pace docet quietem. Nazareum ſanctificat, ſacerdotem reddit ſacris idoneum, &c.* Chryſoſtomus Homil. 1. de Ieiunio, Tom. 5. *Ieiunium Angelorum imitatio eſt pro noſtra virginitate, contemptus præſentium, ſchola precum, alimonia anime, frantum oris, & mitigat concupiſcentias; ſeuunt qui ieiunant: & mitigat voluptates; non ignorant qui tentantur: mollit furor, compeſcit iram, ſedat fluctus nature, excitat rationem, clarum facit animum, allenuit carnem, fugat nocturnas ſaditates, ab ebrietate liberat, capitis dolores tollit, claros adfert & colores & aſpectus.* & alia quæ ſequuntur. Vide plura apud prædictos Patres, & Ambroſium lib. de Elia & ieiunio.

DUBITATIO XI.

Quid heretici in ieiunio Catholicorum reprehendant, & eorum breuis refutatio.

77
Heretici in nostro ieiunio sex conditiones calumniantur.
1. Delectu ciborum.
Hæretici huius temporis, ſex quaſdam conditiones vel circumſtantias in noſtro ieiunio calumniantur. Primò, Quod in eo ſeruemus delectum ciborum, abſtinentes à carnibus, & etiam ab ouis & lacticiis in Quadrageſima: eſſe enim doctrinam demoniorum abſtinere à cibus, quos Deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, & iſ qui cognouerunt veritatem, vt inquit Apoſtolus 1. ad Tim. 4. quod confirmant, quia omnis creatura Dei bona eſt, & nihil reſcendum, quod cum gratiarum actione percipitur: ſanctificatur enim per verbum Dei & orationem. vnde Matth. 15. *Non quod intrat in os coquinat hominem, ſed quod procedit ex ore, hoc coquinat hominem.* Deinde delectum ciborum perſcrutare ad ſeruitutem legis veteris & Iudaicas carimonias. Ad Coloff. 2. *Nemo vos iudicet in cibo, & potu, & parte diei feſti, &c.*

Ad hoc reſpondendum eſt, Nos non abſtinere à carnibus aut aliis cibus tamquam immundis, ſicut ab illis abſtinebant Iudæi, & quidam hæretici; (alioquin nunquam illis veſceremur, ſicut nec illi veſcebantur) verum cauſa domandi corporis, & vacandi melius orationi; & ob alios fines ſuprà dictos: vt docet D. Auguſtinus contra Adimantium cap. 14. & contra Fauſtum lib. 30. cap. 5. & Theodoretus, de diuinis decretis cap. vlt. quo modo Daniel à carne, vino, & pane delicatore per tres hebdomadas abſtinuit, Dan. 10. & Rechabita à vino, Ierem. 35. & Nazareæ ab omni eo quod inebriare poſſet, Num. 6. & Ioannes Baptiſta ab omnibus deliciis, ſolo melle ſilueſtri & locuſtis contentus: quo modo ab initio naſcentis Eccleſiæ viri ſancti & fideles omnes, in ieiunio, à carnibus & aliis quibusdam cibus abſtinerunt; vt ex ſupradictis conſtat.

Ad teſtimonium Apoſtoli Reſpondeo, Ipſam loqui de abſtinentia, quæ ſit à cibus tamquam natura ſua immundis. prædicat enim ſpiritu Prophetico, fore hæreticos, qui inſtinctu demonum iuberent abſtinere à nuptiis, tamquam malis; & à cibus quibusdam, tamquam immundis. Tales fuerunt poſteà Tatiani, qui & nuptias damnabant, (vnde dicti Encratitæ, quaſi continentes) & à carnibus, tamquam immundis abſtinendum docebant, teſte diuo Auguſtino hæreſi 25. Tales Manichæi, qui ſimiliter damnabant nuptias, & vnum dicebant eſſe ſel Principum tenebrarum; vnde ab eo proſus abſtinendum. Item à carnibus, tamquam de mortuis vel occiſis ſugerit diuina ſubſtantia, tantumque ac tale inde rem. inſerit, quod iam dignum non ſit in electorum ventre purgari; vt inquit D. Auguſtinus hæreſi 46. & ab ouis, quaſi & ipſa cum ſranguntur, expirent; vt ibidem ait. Tales autem Priſcillianiſtæ quoque, qui & nuptias deteſtabantur, & carnes tamquam immundas eſcus vitabant, teſte eodem, hæreſi 70. De his & ſimilibus loquitur Apoſtolus; & contra eos valet eius ratio. Ita paſſim hunc locum exponunt Patres, Auguſtinus contra Adimantium, cap. 14. Chryſoſtomus Homil. 12. in 1. ad Timoth. Ambroſius, Theodoretus, & alij in hunc locum.

Ad confirmationem: Illo loco Matthæi ſolum ſignificatur hominem nõ coquinari ex eo, quod non lotis manibus manducet, ſicut Phariſæi putabant: non enim agitur ibi de ciborum delectu; neque Phariſæi reprehendebant diſcipulos quod cibus lege veteris vterentur. Poſſe tamen illa ſententia etiam generaliter accommodari: eſti enim durante lege veteri eſſent aliqui cibi, qui cenſerentur immundi, non natura, ſed myſterio & ſignificatione, ex illius legis decreto; tamen poſt mortem Chriſti omnis hæc immunditia eſt ſublata; vnde Act. 10. dicitur Petro, *que Deus purificauit, tu ne commune dixeris.* & Apoſtolus ad Titum 1. *Omnia munda mundis.* Itaque modo à nullo cibo tamquam immundo abſtinendum eſt: quia neque natura immundus eſt, vt hæretici volebant; neque ſignificatione, vt tempore legis veteris. Quare nihil, quod intrat in os, coquinat hominem; nimirum per ſe & vi ſua, ſicut Iudæi putabant: poſſe tamen coquinare ratione inobedienciæ, qua ſumitur; ſicut poſſe ratione ſcandalij, cum quo ſumitur: quo modo veſci carnibus die ieiunij coquinat animam.

Ad alterum Reſpondeo, Iudaicum eſſe abſtinere

nerè à certis cibis tamquam ex lege immundis: hæreticum autem, tamquam naturà immundis: Christianum & Catholicum, tamquam per se bonis; sed mortificationi carnis non satis accommodis, & ob eam causam ab Ecclesia certis diebus vetitis. Apollolus autem loco isto ad Colofens. 2. loquitur de primo & secundo modo abstinenti; non de tertio.

82
2. Delectū dierum.
Secundò, Reprehendunt quòd certis diebus ieiunia sint dicata, more Iudaico. Idem olim criminatus est Aërius, vt patet ex Epiphano, hæresi 75. & Augustino, hæresi 53.

Ad quod Respondeo, Nos neque iisdem diebus quibus Iudæi, neque ob easdem causas ieiunare: itaque nihil hîc Iudaicum. Quinam verò sint illi dies, & quas ob causas delecti, supra dubit. 9. dictum est.

83
3. Quòd ex obligatione.
Tertio, Quòd ex præcepto ieiunemus: hoc enim pertinere ad iugum legis veteris, non solum nostri hæretici, sed etiam olim Aëriani docuerunt; vt ex Epiphano & Augustino locis notatis constat. Sed hoc satis supra refutatum est dubit. 5. & sanè si ieiunium liberè obitum bonum est, nulla est ratio cur reddatur malum ratione præcepti: præceptum enim operi bono non aufert bonitatem, quam per se habet, sed potius nouam addit, dum facit vt agatur non solum ex affectu boni proprii, sed etiam ex affectu obedientiæ.

Obiectio. Dices, Si quis ieiunet ex præcepto legis veteris, peccat superstitione: ergo præceptum potest opus aliàs bonum efficere malum.

Resp. Respondeo negando consequentiam, si loquamur de vero præcepto: præceptum enim legis veteris non est præceptum huius temporis, sed solum valet pro tempore veteris Testamenti. vnde ex affectu illius nunc ieiunare, est superstitio; quia est professio doctrinæ perniciosæ, nimirum legem veterem adhuc durare. Secus autem cum ex præcepto Ecclesiæ, quia tali modo nullum errorem profiteamur; sed agnoscimus Ecclesiæ potestatem ad huiusmodi opera bona & salutaria præcipienda, quam potestatem, illam habere constat ex Scripturis, vt supra dub. 5. dictum est.

Neque per hoc præceptum Ecclesia nos seruituti legis subijcit, quia non præcipit tamquam caerimoniam legis; sed tamquam opus morale, pertinens ad legem naturæ, & simul tamquam cultum quemdam nouæ legi accommodatum: sicut nec per cultum diei Dominicæ, & aliorum Festorum; nec per solutionem decimarum vel primitiarum, legi veteri subijcitur.

84
4. Quòd cum opinione culti.
Quartò, Quòd ieiunemus cum opinione cultus, putantes per hoc nos Deo placere: hoc enim putant esse supersticiosum; nihil enim ad cultum adhibendum, nisi quod Deus præcepit.

Sed respondendum est, Id fundamentum esse vanissimū: non enim ideò opus est bonum, & Deo placens, quia præceptum; sed ideò præcipitur, quia bonum, & quia placet. Deinde quis vniquam Princeps noluit sibi deferri vllum obsequium, nisi quod ipse præcepisset: vel repudiavit sponte oblatum, eò quòd ipse non mandasset: quinimò gratiora solent esse obsequia sponte oblata, quam quæ solius præcepti auctoritate exprimentur. Verum de hoc plura sup. lib. 2. cap. 40. dub. 6.

Itaque etsi ieiunium non sit à Deo præceptum, tamen optimè fit ad eius cultum; Primò, Quia in Scripturis commendatur, sicut oratio & elec-

mosyna, quibus Deus colitur, Tobia 12. Danielis 10. Ioëlis 2. Math. 6. Act. 13. Secundò, Quia Luca 2. expressè dicitur de Anna Prophetissa, Non discedebat de templo ieiunans & obsecrationibus seruens nocte & die. quibus verbis aperte significatur ieiunium esse cultum & seruitutem Dei: nam Græcè est *κατὰ νόσον*, quod cultum latine significat. Idem insinuat Act. 13. & 2. ad Cor. 6. Tertio, Idem comprobatur vsus omnium gentium, quæ ieiuniis numen se colere putant. Quarto, Quia omne opus bonum, quod fit studio honorandi Deum, vel illi placendi, vocatur cultus & seruitus in Scripturis; vt supra ostensum est, & ipsi hæretici fatentur: tale autem est ieiunium.

Quintò, Quòd vsurpemus ieiunium ad satisfaciendum pro peccatis. Sed ad hoc valere colligitur Ioëlis 2. & Ionæ 3. & ex aliis locis. vide dubit. 10.

Sextò, Quòd illo vtamur ad aliquid à Deo promerendum vel impetrandum. de quo supra dub. 10. Hæc duæ postremæ criminationes non ad solum ieiunium, sed generatim ad omnia bona opera pertinent; de quibus plura 1. 2. q. 114. & 3. p. Tractatu De satisfactione.

D V B I T A T I O X I I .

Quid sobrietas, & quod eius officium.

D. Thomas quaest. 149.

Hoc nomen tripliciter accipitur. Primò, Generatim pro virtute temperantiæ: Sap. 8. Sobrietatem & prudentiam docet. vbi Græcè est *σωφροσύνη*, id est, temperantiam. Simili modo accipitur ad Titum 2. Sobriè, & iuste, & pie viuamus, Græcè, *σωφρονως*. Secundò, Magis strictè, pro temperantia cibi & potus. ita vulgò dicuntur *sobrii*, non solum qui parè bibunt, sed etiam qui parum comedunt. Tertio, Strictissimè & propriè pro moderatione potus valentis inebriare. propriè enim *sobrii* dicuntur, (Græcè *νεραισι*) qui in potu inebriante ita sibi temperant, vt iudicij serenitatem conseruent. sicut è contrario *ebrii*, qui debitam mensuram excedunt; ita vt iudicium notabiliter offulcetur: sic accipitur crebrò in Scripturis, Eccles. 31. ad Tit. 2. 1. Pet. 5. & alibi.

Hoc modo accepta sobrietas est virtus, qua affectum & usum potus inebriare valentis, debet moderatur. Affectum, quia cum sit species temperantiæ, versatur immediatè circa passionem. Usus, quia in vsu externo materiæ perficitur opus virtutis moralis: nimirum quando formam suam, hoc est rationis regulam, non solum affectui interno, sed etiam operi externo imprimit, vt supra sapius ostensum est. Imò ideò formantur affectus interni ad virtutis normam, vt illorum moderatio in opera externa redundet.

Potus inebriare valentis; hæc enim est propria materia, etsi remota, huius virtutis. si non possit inebriare, non pertinebit ad hanc virtutem; neque excessus erit contra sobrietatem; sed contra virtutem abstinentiæ, vt rectè D. Thomas art. 2. ad 1. vt si quis excedat in potu aquæ ob voluptatem, quam percipit vel ex refrigerio, vel ex eius dulcedine, si sit saccharata.

Debitè moderatur. Vt hæc moderatio debito modo fiat, debet congruere serenitati mentis & iudicij, ita vt eam nullo modo lædat, aut notabiliter obre-